

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

бул. Витоша 1а

1000 София, България

тел. (2) 875 513,

803 923

факс (359 2) 876 514

№ . . . 217 . . .

Дата . 22.06.94г.

7/к.о. 5/94г.
27.07.1994г.

Таня Кафезова
22.06.1994г.

Д О

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

СТАНОВИЩЕ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

по конституционно дело № 5/94 год.

по искането на 49 народни представители от
36-то Народно събрание, които поставят пред
Конституционния съд въпроса за смъртното наказание

Уважаеми Конституционни съдии,

С посоченото по-горе искане на група народни представители
Конституционният съд е сезиран с въпроса:

"Дали е налице противоречие на предвиденото в Наказателния
кодекс смъртно наказание с разпоредбата на чл.28 от Конституцията
и дали смъртното наказание не е отменено с приемане на Конститу-
цията?"

По този въпрос Висшият адвокатски съвет има следното
становище:

В редица европейски конституции отмяната на смъртното наказание е въздигната в конституционен принцип с изричен конституционен текст. В тази насока заслужава да се посочат:

член 102 от Германската конституция;

член 85 от Австрийската конституция;

член 114 от Холандската конституция;

член 24 ал. 2 от Португалската конституция;

член 15 от Испанската конституция, която прави изключение за случаите изрично предвидени във военна наказателния закон и то само във военно време.

В българската конституция такава изрична норма няма.

Тъй като Наказателният кодекс е действащ закон, независимо от обстоятелството, че е приет още през 1968 година, (т.е. значително време преди влизане в сила на новата конституция) считаме, че с оглед на принципа за непосредствено действие на конституционните норми Конституционният съд има право да се произнесе по това, дали отделни норми от този кодекс не противоречат на даден конституционен текст, за да се считат отменени с влизане в сила на Конституцията.

Убедени сме обаче, че положителен отговор на този въпрос не може да се изведе от нормата на член 28 на Конституцията:

"Всеки има право на живот. Посегателството върху човешкия живот се наказва като най-тежко престъпление"

Няма наказание, което в по-голяма или по-малка степен да не е посегателство върху определени права на осъдения. Налагането на наказанието от управомощен за това съд и по определен от закона ред, лишава това посегателство от неговата противоправност и по този начин то престава да бъде престъпно.

Основание за това наше становище е и обстоятелството, че

във внесения в конституционната комисия на Великото народно събрание проект за конституция се съдържа изричен текст за отмяна на смъртното наказание. Този текст не стигна изобщо до гласуване в пленарна зала, тъй като комисията реши, че въпросът за смъртното наказание следва да се урежда не в Конституцията, а в наказателния кодекс, както е в по-големия брой европейски страни.

Ето защо този въпрос не следва да се решава от Конституционния съд чрез произволно тълкуване на изолиран конституционен текст, а следва да се реши по законодателен път след задълбочено обсъждане на съответен законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс.

По принцип Висшият адвокатски съвет е против смъртното наказание, което понастоящем съществува в законодателството само в няколко европейски страни (България, Албания, и страните от бившия Съветски съюз). И не случайно у нас е приет мораториум върху неговото изпълнение.

Във внесения неотдавна в Министерския съвет проект за изцяло нов наказателен кодекс (в чието изработване участвуваше и представител на адвокатурата) смъртното наказание не е предвидено. Вместо него по отношение на непоправими извършители на тежки престъпления, които следва да бъдат елиминирани от обществото, е предвиден доживотен затвор без право на предсрочно освобождаване и помилване.

Приемането по законодателен ред на нов Наказателен кодекс е сложна и продължителна работа, която ще отнеме много време.

Мораториумът върху изпълнението на смъртното наказание, който понастоящем съществува у нас е палиатив, който в значителна мяра намалява неговото превантивно въздействие с оглед на генералната превенция. От друга страна крайно безчовечно по отношение на

осъдения на смърт е и това, той да живее години наред, без да знае дали и кога тази смъртна присъда ще бъде изпълнена.

В Народното събрание е внесен законопроект за замяна на смъртното наказание с доживотен затвор.

Формално направеното искане е допустимо с оглед правомощията на Конституционния съд по чл. 149, ал.(1) и т. 1 и 2 от Конституцията, въпреки неясната и неперфектна редакция както на първоначалното искане, така и на допълнението към него.

Независимо от това дали Конституционният съд ще допусне разглеждането на искането по същество и дали тогава народните представители направили същото ще изложат допълнителни съображения, становището на Висшия адвокатски съвет е следното.

По-добре ще бъде вместо да занимават Конституционния съд с пресилено тълкуване на конституционни норми (като се опитват по този начин да печелят изкуствен престиж) народните представители колкото се може по-скоро да разгледат законопроект И ДА РЕШАТ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЕН РЕД ВЪПРОСА ЗА СМЪРТНОТО НАКАЗАНИЕ. Това може и трябва да стане незабавно и преди евентуалните предсрочни избори, тъй като поради непрекъснато растящата престъпност проблемите за смъртното наказание и мораториума върху неговото изпълнение са изключително важни и актуални и не търпят никакво отлагане.

С почит:

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

/Полков. Бурмилков/

ГЛ. СЕКРЕТАР НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

/Хараламчи Анчев/

